A/PNL696/28.10.2026

Nr.6793A/28.10.2026

ÎNTREBARE PARLAMENTARĂ

Către: Domnului Radu Marinescu, Ministrul Justiției

De la: Sebastian-Ioan Burduja, Deputat PNL, Circumscripția Electorală Nr. 42 București

Obiectul întrebării: Calificarea juridică a autoaccidentării prin raportare la art. 196 din Codul penal și temeiul procedural al clasării direct din sesizare, fără începerea urmăririi penale, în cazurile fără altă persoană implicată

Stimate Domnule Ministru,

Vă adresez această întrebare pe o chestiune de drept substanțial și procesual penal, anume dacă fapta persoanei care se rănește singură, în lipsa oricărei alte persoane implicate, poate întruni elementele constitutive ale infracțiunii de vătămare corporală din culpă, fiindcă de răspunsul la ea atârnă dosare deschise în fiecare oraș și închise ulterior, invariabil, prin clasare.

Încep prin a recunoaște ce nu susține teza, fiindcă onestitatea argumentului cere ca partea lui slabă să fie spusă înaintea celei tari. Art. 193, art. 194 și art. 196 din Codul penal nu folosesc sintagma „altă persoană”. Art. 193 alin. (2) vorbește despre afectarea sănătății „unei persoane”, art. 194 alin. (1) lit. b) la fel. Alteritatea subiectului pasiv față de subiectul activ este o concluzie sistematică, iar oricine o prezintă drept argument de text va fi contrazis la prima lectură.

Argumentele de text există totuși, iar ele se găsesc exact în locurile unde legiuitorul a fost nevoit să separe victima de făptuitor pentru ca norma să aibă sens. Art. 193 alin. (2^1) lit. a) și art. 194 alin. (2^1) lit. a) din Codul penal agravează fapta atunci când „victima se află în îngrijirea, ocrotirea, educarea, paza sau tratamentul făptuitorului”, construind în aceeași propoziție un raport între victimă și făptuitor imposibil logic dacă ar fi aceeași persoană. Art. 198 alin. (2) exceptează expres victima de la răspunderea pentru urmarea produsă asupra ei înseși. Art. 191 incriminează determinarea sau înlesnirea sinuciderii „unei persoane”, iar sinuciderea titularului rămâne în afara legii penale. Art. 192 vorbește despre uciderea din culpă „a unei persoane”, și nimeni nu deschide dosar de ucidere din culpă pentru cel care s-a omorât singur din imprudență.

La acestea se adaugă un argument a contrario pe care îl consider decisiv. Legiuitorul a incriminat autolezarea în exact două locuri din Codul penal, iar în ambele a construit o altă infracțiune, condiționată de un scop special. Art. 432 pedepsește fapta persoanei care își provoacă vătămări integrității corporale în scopul de a se sustrage de la serviciul militar în timp de război, iar art. 245 alin. (2) pedepsește fapta persoanei care își cauzează sau agravează leziuni în scopul obținerii sumei asigurate. Dacă autolezarea ar fi fost deja cuprinsă în art. 193-196, ambele texte ar fi fost inutile.

Pe plan procedural, art. 294 alin. (3) din Codul de procedură penală îngăduie trecerea directă de la sesizare la clasare, fără începerea urmăririi penale, atunci când sesizarea îndeplinește condițiile legale de admisibilitate, dar din cuprinsul ei rezultă vreunul dintre cazurile de împiedicare a exercitării acțiunii penale prevăzute la art. 16 alin. (1), caz în care organele de cercetare penală înaintează procurorului actele împreună cu propunerea de clasare, iar art. 315 alin. (1) lit. b) completează acest mecanism.

Trebuie spus și ce stă în calea acestei lecturi, fiindcă un argument care își ascunde contraargumentul cade la prima replică. Punctul 76 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016 a eliminat din art. 305 alin. (1) condiția ca organul să constate inexistența cazurilor de la art. 16 alin. (1) și a mutat filtrul la alin. (3), unde operează doar la trecerea la urmărirea față de o anumită persoană. Pe acest text se sprijină practica actuală. Decizia Curții Constituționale nr. 236 din 19 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial nr. 426 din 7 iunie 2016, citește însă, la paragraful 59, faza anterioară dobândirii calității de suspect ca fiind destinată tocmai unei minime verificări privind „existența faptei și inexistența vreunui caz care împiedică exercitarea acțiunii penale”.

Există și o a doua cale, mai scurtă și independentă de orice dezbatere privind tipicitatea. Art. 196 alin. (6) din Codul penal cere plângerea prealabilă a persoanei vătămate, iar art. 199 alin. (3) permite sesizarea din oficiu numai când fapta este săvârșită asupra unui membru de familie. Art. 291 din Codul de procedură penală, temeiul sesizărilor venite din unitățile sanitare, se aplică exclusiv infracțiunilor pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu. În lipsa plângerii prealabile operează art. 16 alin. (1) lit. e).

Dimensiunea fenomenului rămâne necunoscută, iar asta este în sine o problemă. Rapoartele de activitate ale Ministerului Public pe 2023, 2024 și 2025 consemnează 509, 439 și, respectiv, 432 de inculpați trimiși în judecată pentru vătămare corporală din culpă, precum și 440.573, 430.407 și 414.896 de cauze soluționate prin clasare, pe toate infracțiunile. Sintagma „art. 196” nu apare în niciunul dintre cele trei rapoarte, iar o defalcare a soluțiilor pe articole din Codul penal nu se publică.

Având în vedere aceste considerente, în temeiul art. 112 alin. (1) din Constituția României, republicată, precum și al art. 198-205 din Regulamentul Camerei Deputaților, republicat, cu modificările și completările ulterioare, vă adresez, în scris, următoarele întrebări:

1. Poate fapta persoanei care se rănește singură, în lipsa oricărei alte persoane implicate, să întrunească elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute la art. 196 din Codul penal?
2. Care este poziția Ministerului Justiției privind necesitatea ca subiectul pasiv al infracțiunilor contra integrității corporale să fie o persoană diferită de subiectul activ, prin raportare la art. 193 alin. (2^1) lit. a) și art. 194 alin. (2^1) lit. a), care opun victima făptuitorului, și la art. 198 alin. (2), care exceptează expres victima?
3. Ce semnificație atribuie Ministerul faptului că autolezarea este incriminată distinct doar la art. 432 și la art. 245 alin. (2) din Codul penal, de fiecare dată ca altă infracțiune și numai în prezența unui scop special?
4. Permite art. 294 alin. (3) din Codul de procedură penală organului de cercetare penală să înainteze procurorului propunerea de clasare direct din sesizare, fără începerea urmăririi penale, atunci când din cuprinsul sesizării rezultă un caz dintre cele prevăzute la art. 16 alin. (1)?
5. Cum apreciază Ministerul efectul modificării aduse art. 305 alin. (1) din Codul de procedură penală prin punctul 76 al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 18/2016 asupra verificărilor care precedă începerea urmăririi penale?
6. Poate o sesizare făcută de o unitate sanitară în temeiul art. 291 din Codul de procedură penală să declanșeze urmărirea penală pentru art. 196 din Codul penal, având în vedere că acel articol privește exclusiv infracțiunile pentru care acțiunea penală se pune în mișcare din oficiu?
7. În lipsa plângerii prealabile a persoanei rănite, se aplică art. 16 alin. (1) lit. e) din Codul de procedură penală, cu consecința clasării pentru lipsa plângerii prealabile?
8. Câte cauze au fost înregistrate și câte au fost soluționate prin clasare pentru infracțiunea prevăzută la art. 196 din Codul penal în anii 2023, 2024 și 2025? Dacă această defalcare nu se colectează, se are în vedere colectarea ei pe viitor?
9. Care este costul mediu estimat al instrumentării unei cauze penale în faza de urmărire penală, inclusiv al constatării medico-legale, și ce resursă s-ar elibera prin evitarea dosarelor fără obiect?
10. Apreciază Ministerul Justiției necesară o intervenție legislativă ori o îndrumare metodologică prin care să se clarifice că fapta îndreptată de titular asupra propriului corp nu intră sub incidența art. 193-196 din Codul penal?
11. Apreciază Ministerul oportun să sugereze Procurorului General promovarea unui recurs în interesul legii pe această chestiune, dacă practica organelor de cercetare penală se dovedește neunitară?

Domnule Ministru, Ministerul Justiției a susținut constant degrevarea organelor de urmărire penală de cauzele fără obiect, iar lucrul acesta se vede în evoluția soluțiilor de

renunțare la urmărirea penală din ultimii ani. Sunt conștient că problema pe care o ridic vine dintr-o modificare procesuală din 2016 și dintr-un reflex administrativ sedimentat, că răspunsul cere o analiză de drept și că vă adresez această întrebare în primele zile ale mandatului dumneavoastră. Vă adresez aceste întrebări în urma sesizărilor primite de la cetățeni și îmi exprim deplina deschidere de a sprijini din Parlament clarificarea legislativă necesară, inclusiv printr-o propunere legislativă proprie. Vă rog să-mi răspundeți în scris, în termenul prevăzut de Regulamentul Camerei Deputaților.

Cu deosebit respect,

Sebastian-Ioan BURDUJA

Deputat PNL